

УДК 159.964.2:[616.89-008.442.6:17.023.34]

НАРЦИСИЧНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК ЧИННИК СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ

Клименко М.Р.

Львівський національний університет імені Івана Франка

У статті наведено результати дослідження нарцисичної саморегуляції як чинника суб'єктивного благополуччя. Виявлено, що рівень суб'єктивного благополуччя та задоволеності життям осіб із більш ефективною нарцисичною саморегуляцією є вищим. З'ясовано, що суб'єктивне благополуччя детермінується проявом «сили» Я, наявністю ідеалу своєї самодостатності та мінімальною тенденцією до знецінення оточуючих, а задоволеність життям (когнітивна оцінка сфер існування) – включеністю особистості в системи соціальних комунікацій, наявністю базового потенціалу надії та переживанням значущості власного Я. Особам із більш ефективною нарцисичною саморегуляцією притаманна більша значущість таких цінностей як «безпека» та «універсалізм».

Ключові слова: нарцисична саморегуляція, суб'єктивне благополуччя, задоволеність життям, цінності, Я-система.

Постановка проблеми. Проблема суб'єктивного благополуччя особистості, як інтегрального соціально-психологічного утворення, що включає оцінку та ставлення людини до свого життя і самої себе, в останні десятиліття набуває гостроти у зв'язку із посиленням динаміки життя, зміни критеріальних оцінок життєдіяльності людей у суспільстві. За останні роки нарцисизм став однією із невід'ємних рис нашого суспільства. Актуальні соціокультурні зміни заохочують зростання індивідуалізму в різних сферах життєдіяльності і підсилюють нарцисичні тенденції суспільства, породжуючи певний набір

життєвих домінант, які сьогодні сприймаються як норма, формують характерний світогляд і специфічний душевний світ людини (особистості, зосередженої на власному благополуччі). Зростання таких тенденцій впливає на психологічний стан людей, спонукає з'ясувати специфічність їх суб'єктивного благополуччя, що розглядається крізь призму нарцисичної саморегуляції, як підтримки афективної рівноваги щодо почуттів внутрішньої стабільності, власної цінності і впевненості в собі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання суб'єктивного благополуччя досліджу-

валась у працях таких психологів: М. Аргайла, Е. Дінера, Н. Брьодберна, К. Ріфф, М. Селігмана, А. Ватермана, а також Р. Шаміонова, Т. Молодиченко, Е. Созонтова, С. Гончара, П. Фесенко. На сьогоднішній день в психології не існує єдиного визначення цього поняття, воно потерпає від неоднозначностей.

Перше конкретизоване визначення конструкту «суб'єктивного благополуччя» запропонував Е. Дінер: «суб'єктивне благополуччя – це інтегральне психологічне утворення, що включає оцінку і ставлення людини до свого життя і самої себе» [6]. Воно містить три компоненти, «наріжні камені», психічного явища – когнітивний, емоційний та поведінковий, на основі яких вибудується оцінкове ставлення [1].

Проаналізований теоретичний матеріал дав змогу дійти висновку, що різні вчені описують різні сторони конструкту та можна виокремити два базові підходи у розумінні проблеми: гедоністичний та евдемоністичний (у статті описується лише перший, оскільки він брався за основу у емпіричному дослідженні питання).

Гедоністичний підхід найбільш яскраво описаний у роботах Н. Брьодберна та вище згаданого Е. Дінера. Н. Брьодберн вводить поняття «психологічне благополуччя» прирівнюючи його до суб'єктивного відчуття щастя та загальної задоволеності життям [3]. Структура такого відчуття лаконічна: баланс двох різновидів афекту – позитивного та негативного, а різниця між ними – показник благополуччя конкретного суб'єкта. Натомість Е. Дінер перший ввів поняття власне «суб'єктивного благополуччя», що за суттю своєю дуже близьке «психологічному благополуччю». Е. Дінер виділяє три його компоненти: задоволення; приємні емоції; неприємні емоції [6].

Продовжуючи аналітичний огляд, перейдемо до питання нарцисичної саморегуляції. Багатогранність і складність проблеми нарцисичної регуляції відображається в психологічній науці у працях З. Фрейда, Х. Когута, О. Кернберга, Х. Хензелера, Р. Шамшикової, Н. Клепикова, Ф.-В. Денеке, Б. Хільгенштока. Нарцисична саморегуляція – один із механізмів несвідомої саморегуляції, який можна дослідити емпірично, це механізм підтримання афективного рівноваги щодо почуттів внутрішньої стабільності, власної цінності, впевненості в собі і гарного самопочуття, тобто почуття цінності власного Я [2]. На думку Ф.-В. Денеке та Б. Хільгенштока система регуляції діє в таких напрямках: задоволення чуттєво-тілесних потреб; задоволення потреби у впевненості/безпеці; задоволення потреби в стабільній самооцінці; в сенсі життя; в освоєнні нових можливостей, нових форм почуттів, переживань, подій, думок; у визнанні себе та самовираженні [2]. Важливим фактом є те, що показником порушеного механізму функціонування нарцисичної системи регуляції є нестабільне почуття власної цінності (як завищене, так і надмірно занижене). Важлива інтегруюча функція нарцисичної саморегуляції забезпечує взаємодію психічних процесів і властивостей, а отже творить цілісну психологічну структуру особистості, необхідну для ефективного функціонування суб'єкта [5].

Цікавим є виокремлений на основі теорії Х. Когута підхід до розуміння питання Н. Йоффе

і Дж. Сандлера, які розглядають здорову форму нарцисизму в аспекті розвитку самосвідомості людини. На їхню думку – це такий психічний стан, який в нормі супроводжує гармонійний та інтегрований розвиток усіх сторін особистості. Особистість ж є системою, що здатна до саморегуляції свого цілісного та неперервного Я. Безпосередня підтримка енергетичного балансу прагнень та підтримка афективного балансу здійснюється системою нарцисичної регуляції [4].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідження окресленого питання здійснювалося науковцями зарубіжних психологічних шкіл. Лиш тільки віднедавна «біла пляма» у вивченні особливостей функціонування нарцисичної саморегуляції (а іншими словами «здорового» нарцисизму людини) починає заповнюватися роботами українських науковців. Проте досі виникає потреба допрацювання, здійснення не лише теоретичних аналізів, а й емпіричного вивчення. Актуальність проблеми нарцисичної саморегуляції як чинника суб'єктивного благополуччя визначається її високою значимістю для вирішення питань конструктивного розвитку і функціонування особистості в сучасному, мабуть достатньо гедонізованому, суспільстві, з одного боку, і недостатністю теоретичних і емпіричних досліджень цієї проблеми науковій сфері – з іншого.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Брак інформації, яка стосується питання функціонального нарцисизму визначили як мету дослідження, так і мету цієї статті – це встановлення зв'язку між нарцисичною саморегуляцією та переживанням людиною її суб'єктивного благополуччя. А саме які механізми Я-системи визначають переживання людиною задоволеності життям. Робота може бути використана як наукова база для подальших досліджень якості життя осіб з різними профілями нарцисичної саморегуляції, що будуть сфокусованими не на дефіцитарних, а на ресурсних аспектах.

Виклад основного матеріалу дослідження. У дослідженні використовувались такі методики як: тест оцінки нарцисизму «Self» (Ф. Денеке та Б. Хільгеншток), опитувальник «Нарцисичні риси особистості» (О. Шамшикова і Н. Клепикова), опитувальник цінностей (Ш. Шварц), «Шкала суб'єктивного благополуччя» (Г. Перуе-Бадю), опитувальник «Задоволеність життям» (Е. Дінер). Досліджено 81 особу юнацького віку та періоду ранньої дорослості (від 18 до 21 року) – 30 хлопців і 51 дівчину. Результати дослідження опрацьовано за допомогою кластерного, порівняльного, кореляційного та регресійного аналізу.

Вимірювання Індексу функціонування Я-системи базується на порівнянні даних результатів тестування досліджуваних й «ідеальних показників особистості з сильним Его». Проаналізовано особливості виділених груп на основі відмінностей їхніх профілів від профілю «ідеально сильної особистості». («Ідеальні показники» – стандартизовані показники методики «Self», вивідені дослідниками) (див. рис. 1).

Тож було виділено дві групи досліджуваних. До першої групи належать ті особи, які мають підвищений рівень прояву нарцисизму, що супроводжується ефективнішим функціо-

нуванням Я-системи, а ніж у досліджуваних з низьким коефіцієнтом нарцисизму, у яких ефективність функціонування системи Я є гіршою. Високий коефіцієнт нарцисизму підтверджує те, що на етапі сучасного розвитку суспільства, нарцисизм став однією із невід'ємних рис особистості, що детерміноване зростанням індивідуалізму в різних сферах життя. Найбільш значимі відмінності між кластерами було зафіксовано за показниками «Безсиле Я», «Незначне Я», «Негативне тілесне Я», «Соціальна ізоляція» та «Архаїчний догляд». Найбільш наближеними показниками в обох групах були: «Нарцисична користь від захворювання», «Іпохондричний захист Я», «Симбіотичний захист Я», «Ідеал цінностей», «Обезцінювання об'єкта», «Ідеал самодостатності», «Прагнення до ідеального об'єкту Я», «Грандіозне Я» та «Базовий потенціал надії».

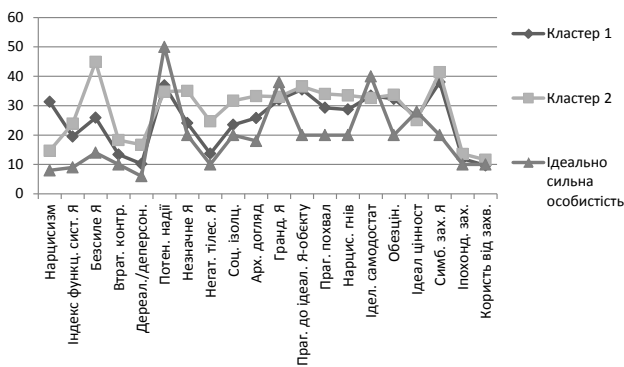

Рис. 1. Виділені профілі саморегуляції за показниками Self-опитувальника та профіль «ідеально сильної особистості»

Варто зазначити, що методика «Self» спрямована на вивчення нарцисизму як обов'язкової складової неусвідомлюваних регулятивних процесів у Я-системі. В роботі нас цікавив кількісний показник «сили» особистості, який містить вивчення різних аспектів організації та регуляції нарцисичної системи особистості її функціонально-структурної важливості в тій мірі, в якій вони доступні для самоспостереження. Зокрема переживання грандіозності власного Я, відповідальності перед собою з орієнтацією, передусім, на власні зусилля в досягненні мети та наявність переконаності особистості в потенціалі свого виживання, присутність максимальної установки на реалізацію своїх особистісних ресурсів, фундаментальна переконаність у власній спроможності (базовий потенціал надії) при нормальному непатологічному їх прояві є стрижневими характеристиками сильної особистості. Особам із більш ефективною нарцисичною саморегуляцією є притаманними: зростання відчуття своєї психічної цілісності, більш оптимальна здатність протистояти втраті самоконтролю над емоціями, переконаність у власній ресурсності, менша залежність від оцінки себе оточуючими, більш позитивне уявлення про власне тіло, вищий потенціал соціальної включеності, схильність орієнтуватись на власну активність, менша залежність від прояву уваги оточуючих, більш конструктивне використання нарцисичного гніву (на захист цілісності Я-системи), більша гордість за наявні ціннісні орієнтації; менш характерними є деперсоналіза-

ційний відтінок самосприйняття і дереалізаційний відтінок сприйняття навколишньої дійсності.

На основі методики «Нарцисичні риси особистості» також виділено дві групи:

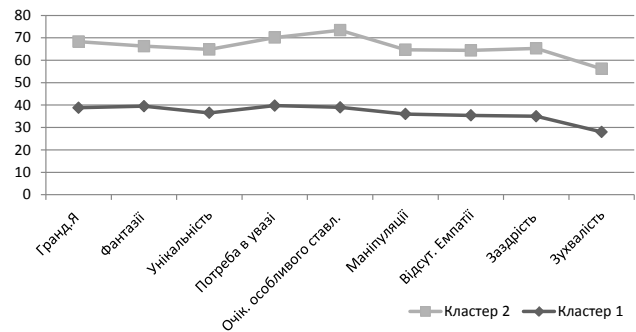

Рис. 2. Виділені профілі саморегуляції за показниками прояву нарцисичних рис (методика «Нарцисичні риси особистості»)

Виявлено, що особам із схильністю до нарцисизму (функціонування нарцисичної саморегуляції здійснюється менш ефективно) є більш притаманним уявляти чи фантазувати в повсякденному житті. Такі фантазії виникають при загрозі Я-концепції. Також особи з порушенням функціонування нарцисичної саморегуляції схильні перебільшувати власні здібності, досягнення і очікувати оцінки себе оточуючими як особливо обдарованої людини, незважаючи на те, що досягнення об'єктивно не є настільки значними. Навпаки ж, при ефективній нарцисичній саморегуляції фіксується більш адекватна оцінка власних здібностей.

Отже, використавши кластерний аналіз було виділено два профілі у двох блоках виокремлених на основі методик: «Нарцисичні риси особистості» та «Self» опитувальника. Виділені профілі порівнювалися у кожному блоці окремо, оскільки структура їх компонентів відрізняється. Певні відмінності у результатах за двома методиками є наслідком різних парадигм у їх формуванні та мети яка в них вкладена. Методика «Self» дозволяє вимірювати силу особистості, індекс її функціонування пов'язуючи це із несвідомими саморегулятивними процесами, одним із структурних елементів якої є власне система нарцисичної регуляції Я. Опитувальник «Нарцисичні риси особистості», сформований на основі виокремленого О.Кернбергом патологічного набору нарцисичних рис, в конкретній методиці дозволяє вимірювати різноманітні конфігурації нарцисичних рис, що формують континуум перехідних форм нарцисизму.

При порівнянні груп вікресталізованих на основі опитувальника «Self» було виявлено такі важливі, щодо предмету нашого дослідження, відмінності показників: загальний рівень задоволеності життям (тест Е.Дінера) ($t=3,7$; $p<0,05$); напруженість та чутливість ($t=-2,0$; $p<0,05$); ознаки, що супроводжують основну психоемоційну симптоматику ($t=-2,95$; $p<0,05$); зміни настрою ($t=-3,07$; $p<0,05$); значимість соціального оточення ($t=-3,95$; $p<0,05$); задоволеність повсякденною діяльністю ($t=-2,0$; $p<0,05$); суб'єктивне благополуччя ($t=-5,05$; $p<0,001$); цінність «безпеки» ($t=2,12$; $p<0,05$).

Можна зробити висновок, що особи із ефективною нарцисичною саморегуляцією пережива-

ють більше позитивних емоцій, щодо оцінки свого суб'єктивного благополуччя, характеризуються високим рівнем емоційного комфорту, оскільки виконується головна мета нарцисичної саморегуляції – втримування афективного балансу в межах позитивного уявлення осіб про себе та своє існування. «Зовнішні» чинники (соціальні, економічні умови) суб'єктивного благополуччя, як і «внутрішні» (уявлення, емоційні реакції) оцінюються достатньо високо. У осіб із більш ефективною нарцисичною саморегуляцією рідше спостерігається потреба в самотності, порушення сну, надмірна гострота реакцій на незначні перешкоди та невдачі, почуття занепокоєння, погіршення настрою, переживання нудьги у повсякденній діяльності. Припускаємо, що в більш «сильних» особистостях високий прояв здорових нарцисичних рис зумовлений і специфікою вибірки (особи пізнього юнацького віку та ранньої дорослості). Підвищений рівень аутоеротизму є засобом захисту психіки від розбалансовуючих впливів, що виникають на базі потреби формування усталеної ідентичності у різних сферах свого життя. Тому й цінність безпеки, гармонія, стабільність взаємин є визначальними для осіб, що належать до групи із більш ефективною нарцисичною саморегуляцією. Можна припускати, що таким засобом Я утверджує свою силу. І навпаки особам, що належать до групи з менш ефективною нарцисичною саморегуляцією є характерними: нестачність функціонування системи Я, переживання емоційного дискомфорту є більш вираженим, що супроводжується негативно забарвленими афективно-оцінковими реакціями.

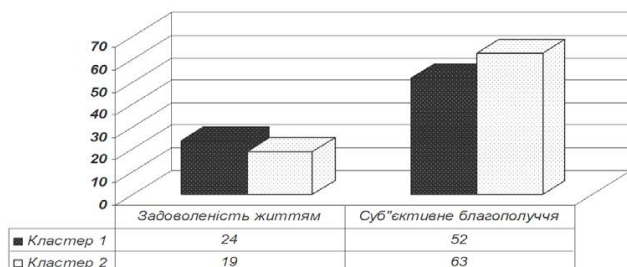

Рис. 3. Середні показники суб'єктивного благополуччя та задоволеності життям у осіб із більш ефективною (1) та менш ефективною (2) нарцисичною саморегуляцією

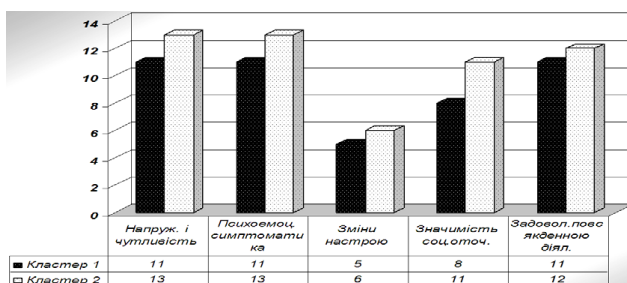

Рис. 4. Середні значення показників суб'єктивного благополуччя у осіб із більш ефективною (1) та менш ефективною (2) нарцисичною саморегуляцією

За допомогою порівняльного аналізу груп виокремлених на основі методики «Нарцисичні риси особистості» серед набору цінностей самовозвешення за Ш. Шварцом (сегмент кола: гедонізм, влада, досягнення) для осіб із менш ефективною нарцисичною саморегуляцією високі показники

були отримані для цінностей типу «влада» та «гедонізм» (див. Рис. 5).

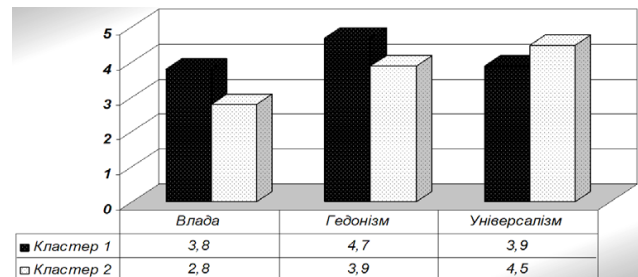

Рис. 5. Середні значення показників цінностей: влада, гедонізм, універсалізм у осіб із більш ефективною (1) та менш ефективною (2) нарцисичною саморегуляцією на основі методики «Нарцисичні риси особистості»

Для тих, у кого нарцисична саморегуляція працює менш ефективно важливим є досягнення соціального статусу та престижу, існує потенційне бажання контролю або домінування над людьми. Такі люди вважають владу засобом підкреслення досягнень та збереження домінуючих позицій в рамках цілої соціальної системи. Для досліджуваних, що увійшли до групи осіб із менш ефективною регуляторною діяльністю нарцисичної системи є важливим переживання насолоди, іншими словами – чуттєвого задоволення у процесі свого існування. Протилежною цінністю для осіб із погіршенням функціонування системи Я є «універсалізм». Розуміння, терпимість, захист благополуччя всіх людей і природи є менш притаманним.

Констатовано, що особи жіночої статі характеризуються більш ефективним функціонуванням нарцисичної саморегуляції та вищим рівнем задоволеності життям. Зміни настрою (погіршення чи значне зниження оптимістичного модусу сприймання) є більш властивим чоловікам (задоволеність життям: $t=2,95$; $p<0,05$; шкала, яка відображає його емоційний компонент – зміни настрою: $t=-2,51$; $p<0,05$).

Аналіз психологічних особливостей суб'єктивного благополуччя в осіб із різним типом функціонування нарцисичної саморегуляції за допомогою методу виявлення кореляційних зв'язків з'ясовано, що коефіцієнт нарцисизму прямо корелює із цінністю «стимуляція» ($r=0,29$) та із загальною задоволеністю життям ($r=0,32$). Натомість, Індекс функціонування системи Я обернено корелює: із задоволеністю життям ($r=-0,31$) та потенціалом надії ($r=-0,34$).

Такі результати свідчать про те, що чим більше показник Індeksu функціонування системи Я відхиляється від показника «ідеально сильної особистості», тим менш ефективною є її система саморегуляції й тим нижчим є рівень задоволеності життям. А також зростає емоційний дискомфорт, а саме: спостерігаються частіше порушення сну, переживання почуття безпредметного занепокоєння, надмірна гострота реакцій на незначні перешкоди та невдачі, посилюється неухважність; зміни настрою є більш притаманними; зростають почуття самотності та соціальна ізоляція; спостерігається переживання нудьги в повсякденній діяльності, настрої вранці частіше неадекватні, задоволеність повсякденною діяльністю є низькою; базовий потенціал надії –

низький. Це супроводжується відчуттям, що власна особистість може бути «зруйнованою», а любов до себе буде втраченою.

З'ясовано, що чим вищим є коефіцієнт нарцисизму, тим вищим є і емоційний комфорт особистості та її задоволеність життям: менш вираженою є потреба в самотності, відсутністю переживання безпредметного занепокоєння чи надмірної гостроти реакції на незначні перешкоди, часте погіршення настрою теж спостерігається рідше, а також задоволеність повсякденною діяльністю є вищою. Когнітивна оцінка задоволеності різними сферами свого життя є високою, майже немає розриву між існуючим становищем і тим, що представляється особам із високим коефіцієнтом нарцисизму, ідеальною ситуацією або таким, що вони у житті заслужили. Загальна рефлексивна оцінка такими особами свого минулого і сьогодення є більш позитивною.

Отже, ефективна нарцисична саморегуляція є спрямованою на переживання задоволення (отримані результати підтверджують, що в основі оцінки задоволеності життям лежить гедоністична парадигма уявлень про суб'єктивне благополуччя), пошуку «приємного» та «позитивного», групуванні об'єктів зовнішнього та внутрішнього світу у відповідності до їх афективної значимості для індивіда, а також переживання емоційного комфорту особистості та наявності позитивно забарвлених афективних уявлень про себе. Ефективне функціонування такої саморегуляції є джерелом і підтримкою гомеостазу на соціальному та психологічному рівнях.

Для виявлення чинників суб'єктивного благополуччя, що лежать у сфері несвідомих саморегулятивних процесів Я, застосовано метод множинної регресії, де як незалежні змінні обрано показники регуляції системи Я (показники «сили» особистості). Як залежну змінну по чергово обирали показники задоволеності життям та суб'єктивного благополуччя.

Таблиця 1

Регресійна модель задоволеності життям

Задоволеність життям	
Чинники задоволеності життям	Beta
Показник соціальної ізольованості	-0,23
Наявність базового потенціалу надії	0,30
Показник незначущості власного Я	-0,30

Когнітивна оцінка задоволеності життям у різних його сферах при комплексній дії чинників, що детермінують ефективність нарцисичної саморегуляції в найбільшій мірі залежить від показника соціальної ізольованості. Чим вищим є рівень задоволеності життям, тим вищим є потенціал включеності в соціум; також характерними є високі можливості кооперувати з небезпечними ситуаціями й здійснювати «детоксикацію» можливих невдач. Такі властивості дозволяють особистості бути більш соціально відкритою. Іншим чинником є наявність базового потенціалу надії (оптимізм, опора на власні сили в будь-яких ситуаціях, причому рівень несприятливості ситуації паралельний мобілізації зусиль, спрямованих на самозбереження), що детермінує високий рівень задоволеності життям. Важливим чинником задоволеності життям є й показник незначущості власного Я – мала залежність від оцінки оточуючими себе, своєї соціальної успішності, ефективності в конкретних ситуаціях пристосувальної поведінки. Відповідно, це теж є показником сили Я.

Здійснено аналіз чинників суб'єктивного благополуччя, зміст якого пов'язаний з емоційним станом, соціальним становищем і деякими фізичними симптомами.

Таблиця 2

Регресійна модель суб'єктивного благополуччя

Суб'єктивне благополуччя	
Чинники суб'єктивного благополуччя	Beta
Показник безсилового Я	0,39
Наявність ідеалу самодостатності	-0,39
Показник обезцінювання об'єктів	0,37

Показник емоційного комфорту особистості, при комплексній дії чинників, що детермінують ефективність нарцисичної саморегуляції, найбільше залежить від показника сили власного Я. Для вищого рівня емоційного комфорту є нехарактерним стан тотальної безпорадності, зниження відчуття своєї психічної цілісності, відсутність мети чи негативної самооцінки (навіть у транзиторному вигляді); почуття внутрішньої порожнечі є відчутним (і це не пов'язане з глибокою астеною). Такі особи здатні зберігати самоорганізацію поведінки в стресових та фруструючих ситуаціях. Іншим чинником є наявність ідеалу самодостатності. Перш ніж приймати допомогу інших, «сильна» особистість максимально використовує власні ресурси. Ще одним чинником суб'єктивного благополуччя є показник обезцінювання об'єктів. Чим «сильнішою» є особистість по цьому параметру, тим вищим є її емоційний комфорт. «Сильне» Я характеризується високим рівнем соціалізації, що супроводжується мінімальною тенденцією до знецінення оточуючих.

Висновки з даного дослідження і перспективи. Нарцисична саморегуляція – механізм, який здатен ефективно підтримувати цілісність та зв'язок усіх елементів структури нашого Я, зберігати позитивне уявлення про себе, забезпечувати адекватну та здорову любов до себе та самооцінку, підтримувати почуття само значущості й хороше самоставлення. Емпірично виявлено, що рівень суб'єктивного благополуччя та задоволеності життям осіб із більш ефективною нарцисичною саморегуляцією є вищим. Дослідження підтверджує, що виконується головна мета цього типу саморегуляції – втримування афективного балансу в межах позитивного уявлення про себе та своє існування. Особам із більш ефективною функціонуючою нарцисичною саморегуляцією притаманна більша значущість цінностей «безпеки» та «універсалізму». Натомість, для осіб, що характеризуються її менш ефективним функціонуванням значущими є «гедонізм» та «влада».

Суб'єктивне благополуччя, як переживання емоційного комфорту особистості, визначається відчуттям своєї психічної цілісності та позитивно забарвленою самооцінкою; наявністю ідеалу самодостатності та високим рівнем соціалізації; мінімальною тенденцією до знецінення оточуючих. Задоволеність життям (когнітивна оцінка

сфер існування) визначається включеністю особистості в системи соціальних комунікацій; переживанням своєї соціальної успішності та ефективності; наявністю впевненості, щодо власної ресурсності (потенціал надії).

В мабутьному більш детального аналізу потребує розгляд проблеми механізмів функціону-

вання нарцисичної саморегуляції, як детермінанти суб'єктивного благополуччя в різних соціальних та вікових групах, здійснити вивчення механізмів взаємозв'язку функціонування нарцисичної саморегуляції та захисних (компенсаторних) механізмів психіки, що є іншими формами неусвідомлених регулятивних процесів й стабілізують структуру Я.

Список літератури:

1. Александров Ю. Компоненты благополучия личности как проявления и детерминанты психологического здоровья/ Ю.М. Александров// Психологические перспективы. – М.: Башня, 2009. – Вып. 14. – С. 67-75.
2. Процедура стандартизации зарубежной методики «Selbst. Narzissmusinventar» F.W. Deneke, B. Hilgenstock, R. Müller (1989–1994)// Развитие человека в современном мире: Материалы Всероссийской научно-практической конференции. Новосибирск: НГПУ, 2006. С. 260–286.
3. Созонов А.Е. Гедонистический и эвдемонистический подходы к проблеме психологического благополучия / А.Е. Созонов // Вопросы психологии, – 2006. № 4. – С. 105–114.
4. Соколова Е. Т. Нарциссизм как клинический и социокультурный феномен // Вопросы психологии. 2009. № 1. С. 67 – 80.
5. Шамшикова, О.А. О некоторых аспектах аффективной и нарциссической регуляции, психической травмы и переживании пустоты / О.А. Шамшикова // Социокультурные проблемы современной молодежи. Материалы Международной научно-практической конференции. – 4.1. – Новосибирск: НГПУ, 2006. – С.49–60.
6. Diener E. Subjective well-being: Three decades of progress// Psychological Bulletin. 1999. – P. 276–301.

Клименко М.Р.

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

НАРЦИССИЧЕСКАЯ САМОРЕГУЛЯЦИЯ КАК ФАКТОР СУБЪЕКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧИЯ

Аннотация

В статье приведены результаты эмпирического исследования нарциссической саморегуляции, как фактора субъективного благополучия личности. Выявлено, что субъективное благополучие детерминировано проявлением «силы» Я, идеалом личностной самодостаточности, а также небольшой тенденцией к обесцениванию окружающих людей. Удовлетворенность жизнью (когнитивная оценка бытия человека) детерминирована принадлежностью личности к системам социальных коммуникаций, наличием потенциала надежды, переживанием важности своей личности. Констатировано, что для индивидов с более эффективно функционирующей нарциссической саморегуляцией, значение таких ценностей как «безопасность» и «универсализм» соответственно тоже выше.

Ключевые слова: нарциссическая саморегуляция, субъективное благополучие, удовлетворенность жизнью, ценности, Я-система.

Klymenko M.R

Lviv National University of Ivan Franko

THE NARCISSISTIC SELF-REGULATION AS A FACTOR OF SUBJECTIVE WELL-BEING

Summary

The article presents the results of the empirical research of the narcissistic self-regulation as a factor of subjective well-being. It was found that the level of subjective well-being and life satisfaction of persons with more efficient narcissistic self-regulation is higher. Subjective well-being is determined by a manifestation of a «power» of our Self, the presence of the ideal of self-sufficiency and minimal tendency to depreciation of other people. The life satisfaction is determined by inclusion in the system of social communication, the presence of base hope and experience a significance of Self. For persons with more efficient narcissistic self-regulation values of «security» and «universalism» are more characteristic.

Keywords: narcissistic self-regulation, subjective well-being, life satisfaction, values, Self-System.